

WOORD, KLANK & BEELD

CD FOLK

Muziek voor
vreemd instrument
Gasparyan

De duduk is een soort folkloristische hobo die in het Midden-Oosten en heel bijzonder ook in Armenië wordt bespeeld. Het instrument heeft een mysterieuze, melancholische klank, die ook veel mensen vandaag aanspreekt. Het instrument werd meer dan eens aangewend als vertolker van filmmuziek, te beginnen bij de legendarische soundtrack uit 1988 die de Britse rockmuzikant Peter Gabriël voor *The Last Temptation of Christ* schreef.

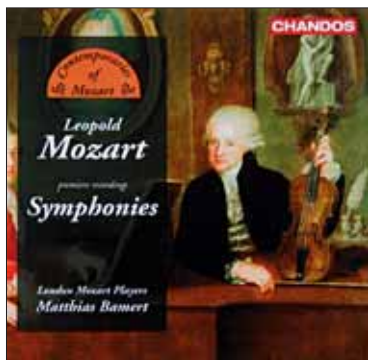
Een van de meest originele en authentieke bespelers van dit instrument is Jivan Gasparyan, wiens de jongste verzamel-cd *The World of the Duduk* thans in de winkels ligt. Gasparyan is de onbetwiste grootmeester op dit instrument en ondanks zijn tachtig nog altijd een schitterend uitvoerder. Het instrument zelf is vervaardigd van het stugge hout van een abrikozenboom en zijn intrinsiek

verdrietige klank klinkt nooit helemaal bitter. „Misschien zit er nog wel wat zoetheid van abrikoos in ons verdriet”, beweert Gasparyan. Hoewel Europese oren meteen geneigd zijn om in de dudukklanken op zoek te gaan naar eeuwen kommer en kwel en treurnis over het lijden van het Armeense volk, legt de meester veeleer de nadruk op de poëzie. Want hoewel de duduk duidelijk het nationale instrument van Armenië is, je mag toch niet vergeten dat het al sinds duizend jaar wordt bespeeld in de hele regio, van Georgië over Azerbeidjan tot Iran. En dat het heel vaak een rol krijgt in feestelijkheden, bruiloften bijvoorbeeld.

De duduk louter beschouwen als een geknipt instrument voor het vertolken van verdriet, is dus een brug te ver. Dat zien we overigens gereflecteerd in veel van de titels op deze cd. *Je kon een koel briesje voelen, Als een nachtegaal* of nog *Slaap, kindje, slaap*. Geen titels die meteen grote smart aanwijzen. Een interessante en blijvend beklijvende opname van een gerijpt kunstenaar en een sfeervol, geheimzinnig instrument. (JC)

Jivan Gasparyan, *The World of the Duduk*, 2 cd's, Melodia (distributie Coda), MEL CD 30 01545, 32,50 euro.

CD KLASSIEK

Symfonieën
Leopold Mozart

Het platenmerk Chandos brengt al een tijdje een keurige reeks uit met muziek van de tijdgenoten van Mozart. Het is uiteraard wel enigszins grappig als in die serie ook Mozarts vader Leopold een cd wordt toebedeeld. Bij beluistering blijkt echter dat diens charmante symfonieën gerust mogen worden gehoord. Het zijn overigens allemaal eerste opnamen, dus op zich al opmerkelijk.

Over Leopold Mozart weten we bijzonder veel: we kennen de ambitieuze man vrij goed door zijn briefwisseling met zijn geniale zoon. Leopold was een gerespecteerd musicus aan het hof in Salzburg en het is niet omdat de

roem van zijn zoon hem vandaag overklast, dat hij tot in de eeuwigheid in de schaduw moet blijven. Zijn symfonieën zijn van goede kwaliteit, duidelijk beter van factuur dan die van zijn collega's uit Salzburg en eigenlijk wel modern van opvatting, want al helemaal klaar met de nieuwe tijd.

We stemmen dan ook helemaal in met het oordeel van het muziekmagazine van de BBC, dat stelt dat Matthias Bamert met de London Mozart Players een Leopold Mozart neerzetten met geniale melodieën, veel esprit en tegelijk intiem als alle goede kamermuziek. Een Leopold Mozart die eigenlijk dus meekon met een generatie jonger. Het orkest speelt soepel en vol ritme en meermaals klinkt de hoornpartij virtuoos. Een leuke cd die de serie *Contemporaries of Mozart* fijn typeert. (JC)

Leopold Mozart, *Symphonies. Premiere Recordings*, door de London Mozart Players onder leiding van Matthias Bamert, Chandos Digital (distributie Coda), CHAN 10496, 21,15 euro.

BOEK SPIRITUALITEIT

Ecologie en geloof
Marcelo Barros

Lange tijd had de Kerk niet echt belangstelling voor ecologische thema's. Dat veranderde de jongste jaren, en de christelijke wereld maakt een inhaalbeweging. Reeds Joannes-Paulus II riep op tot ecologische bekering, die enkel oprecht kan zijn, indien

ze is gebaseerd op een echte spiritualiteit die ons de natuur als een sacrament van goddelijke liefde doet zien.

De Braziliaanse theoloog en benedictijn Marcelo Barros, boegbeeld van de bevrijdingstheologie, verkent de theologische en spirituele wortels van een ecologische spiritualiteit. Oude bronnen verbindt hij met het engagement van organisaties en volksbewegingen, boerengemeenschappen die zich geconfronteerd weten met de gevolgen van ecologische verwoesting en voor hun overleven een beroep moeten doen op ecologische vorming.

Barros waarschuwt als christelijk theoloog er voortdurend voor de natuur niet te vergoddelijken, anders wordt ecologie een nieuwe religie. Het universum verwijst ons naar de Schepper. De schepping is door God gegeven ten behoeve van het leven. Tegelijk is het verbond van God gekoppeld aan de relatie met de aarde. Als

Latijns-Amerikaan, met diepe wortels in de inheemse religie, heeft Marcelo Barros dan weer de neiging de natuur te verpersoonlijken, als moeder aarde.

Een boek dat oproept om in kerkgemeenschappen stil te staan bij de band tussen geloof en ecologie, en aan te zetten tot bekering. (EDS)

Marcelo Barros, *Hemel en aarde huwen*, Altiora, Averbode, 2010, 205 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 317 2974 6.

BOEK ACTUEEL

Binnenkant
van een politicus
Herman Van Rompuy

Tussen augustus 1998 en december 1999 hield Herman

Van Rompuy, momenteel Europees president, een dagboek bij, dat al in 2000 werd gepubliceerd. Geen onthullingen over de politiek in dit boek, wel notities over wat de man drijft, wat hem opvalt, welke boeken en films hem raken. Het is merkwaardig genoeg ook een spiritueel dagboek waar gedachten over God en geloof, of eenvoudige gebedsnotities een plaats krijgen, ongedwongen en zonder betweterig over te komen. „Ik kon op hemelvaartsdag niet naar de kerk gaan. Ik miste mijn God”, staat er zomaar. Dat maakt dit boek tot een indrukwekkend getuigenis van een grote persoonlijkheid.

We lezen ergens ook: „Na het publieke leven moeten we ons ten volle wijden aan God of aan de goedheid. Ik heb beide lang

genoeg laten wachten. Of liever, ik ben al lang genoeg met mezelf bezig geweest.” Het lot heeft anders beslist. (EDS)

Herman Van Rompuy, *De binnenkant op een kier. Avonden zonder politiek*, Lannoo, Tielt, 2010, 167 blz., 14,95 euro, ISBN 978 90 209 89 137.

BOEK KERKELIJK LEVEN

Clerus of leken?
Rik Devillé

Rik Devillé, intussen gepensioneerd pastoor van Buizingen, schreef in de jaren 1990 een aantal kritische boeken over de toestand van de Kerk. Vooral het trappelende beleid kreeg het ervaarings lang. In dit nieuwe boek (met de wat platte en melige titel *Het misverstand*) pleit Devillé voor het opengooien van parochie en sacramenten. Zijn logica: christengelovigen hebben recht op sacramenten, en daarom moet elke parochie maar eigenmachtig de voorgangers aanstellen om de verschillende sacramenten te bedienen, ook de eucharistie. En dat hoeft in zijn visie geen gewij-

de priester te zijn. Een gemeenschap heeft voor hem het recht zelf haar voorgangers aan te stellen.

Daarmee plaatst Rik Devillé zich in de lijn van het document *Kerken ambt* van de Nederlandse dominicanen, overigens een van de weinige publicaties waarnaar hij verwijst. Dit document kreeg zowel van de Nederlandse bisschoppenconferentie als van Rome de aanmerking mee dat dit denken zich eigenlijk volledig buiten de katholieke traditie plaatst. Het ondergraaft de fundamenten van wat de Kerk, als katholiek en apostolisch lichaam, door de eeuwen heeft willen zijn. Pleiten voor een verbreding van het ambt, is nog wat anders dan het helemaal weg te werken. De redenering die Devillé gebruikt is ook niet overtuigend.

De auteur voorzag deze kritiek: „Ik kan me al goed voorstellen wat de reactie op dit boek zal zijn van de officiële Kerk. De ideeën die ik hier lanceer, zullen in eerste instantie afgedaan worden als krakkemikkig. Daarna zal worden gewezen op de grote theologische blunders die ik verkondig. En als dat niet uithaalt, is er nog altijd de mogelijkheid van het doodzwijgen. (...) Gelukkig – of moet ik zeggen jammer genoeg –

heeft de realiteit van alle dag de zieke plekken van de katholieke Kerk blootgelegd. Hopelijk genezen de wonden snel en is haar nog een lang leven gegund.” Waarvan akte. (EDS)

Rik Devillé, *Het misverstand. Waarom nog naar de Kerk gaan als er toch geen priesters meer zijn?*, Van Halewyck, Leuven, 2010, 320 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 5617 969 4.